

RIBAY KÖNYVTÁRA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUMBAN.

HAVRÁN DÁNIELTŐL.

Ribay, midőn 1798 végén Pestről elköltözött, felhagyott könyv-gyűjtő munkásságával is. Hazai és külföldi összeköttetéseinnek fonalai lassanként elszakadoztak, nagyszámú családjá miatti gondja s egyházának ügyei más irányba terelték tevékenységét. Üres idejét most már kevésbbé költséges, de azért nemes célra: t. i. korábbi éveiben megkezdett irodalmi műveinek befejezésére fordította. Ez irányú működését azonban csekélyebb siker koronázta: műveit értékben messze fölülmulja hazai s külföldi régi nyomtatványokban gazdag könyvtára.

A régi protestáns papok, kik, mint ő, külföldi egyetemeken megfordultak, hasonlókép gyűjtöttek könyveket s egyik-másik tekintélyes gyűjteményt hozott össze. De a gyűjtésben más szempontok után indultak: összevásárolták a megjelent tudományos könyveket, hogy azokat át meg áttanulmányozva, a külföldön elért eredményeket idehaza élőszóval vagy tollal közkincssé tegyék. Ribay könyvgyűjtése más irányu: ő a külföldön is régi könyveket vásárol, idehaza pedig egész munkásságát a régi irodalom és pedig főképpen a vallásos irodalom termékeinek összegyűjtésére fordítja. Nem a theologiai irodalom terén elért új eredmények érdeklik, a mult az a mi leköti, ennek a megismerése, megértése legfőbb vágya.

Midőn II. József türelmi pátense új lelket önt a protestantismusba, örömmámor uralkodik mindenfelé; ünnepi versek, beszédek készülnek II. József tiszteletére, hitközségek alakulnak, a régi protestáns irodalmi termékek felszabadulnak a zár alól s épp a tiltott könyvek legkeresettebbek, legkapósabbak. A protestáns multnak, a lezajlott eszmei harczoknak ezen írott maradványait

gyűjti Ribay; nem oly nagy apparátussal s anyagi segédeszközökkel, mint gr. Széchényi vagy Jankovich, de ernyedetlen fáradozással s csekély anyagi eszközök mellett is nagy sikerrel. Maga is utazik, de tudós ismerőseit is felhasználja a gyűjtésre.

Csakhogy a míg II. József egyik kezével felemeli a protestánsokat, a másikkal vérző sebet üt a nemzet testén. A jelent, mint a történeti folytonosságnak egyik láncszemét széttépni akarja. Tudjuk, hogy beolvasztó törekvései nem sikerültek, az a kor már nem az abszolút királyi hatalomnak, de a nemzeteknek kedvez. A nemzeti szellemnek buzgó apostolai támadnak, kiket a »patrioták« megtisztelő címével ruháznak fel. Ezen kiváló patrioták egyike gr. Széchényi Ferencz. Erős nemzeti öntudattól serkentve hozzáfog a magyar szellem termékeinek, különösen azoknak, a melyek erős fényt derítenek a nemzet multjára, u. m. a történeti, jogi s a szorosabb értelemben vett irodalmi műveknek összegyűjtéséhez. Számos munkás kéz, az írók és tudósok egész csapata támogatja munkájában s ezek között ott találjuk Ribayt.

Ribay György ¹ 1754 márczius 27-én született Bánóczon, hol atyja korcsmáros volt. Iskolába Felső-Ozoron kezdett járni, de miután az evangélikusokat 1763-ban a templom és iskola használatától megfosztották s a pap és a tanító kivándorolt, átment Zay-Ugrócra. Felsőbb iskoláit Selmecezen és Modorban végezte, megtanult orgonálni, a mi némi jövedelmet hozott számára, mert szülei szegénységök miatt nem igen részesíthették megfelelő anyagi támogatásban. 1771 júliusában Nemescsóra távozik, hogy magyarul tanuljon s még ez év végén bejut a Karcsay-családhoz nevelőnek. 1773 januárjában folytatja iskoláztatását Sopronban, itt támogatója akad Waltersdorfer vármegyei jegyző személyében, kinek Ribayval egyidős fia szintén ott tanult. Anyagi helyzete azonban arra kényszerítette, hogy Modorban orgonamesteri állást vállaljon el. Utóbb letétén vizsgáit s elnyervén a soproni stipendiumot 1779 október 1-én beiratkozott az erlangeni egyetemen, honnét már a következő évben Jénába megy át. A karácsonyi szünidőt nagyobb körutazásra használja fel s összekötve a kellemest a hasznossal: megtekintí a nevezetesebb könyvtárakat is.

¹ Menčik Ferd. Jiří Ribay. Ve Vidni 1892. és Ribay önéletrajza (német s cseh nyelven) 198. Fol. Germ. M. N. Múz. kéziratár.

Ez időben kezdődik könyvgyűjtő szenvedélye is. Berlin mellett meglátogatja a cseh emigransoktól alapított Nová ves községet, hol számos régi cseh nyomtatványt talál, melyek közül egyesek tulajdonába is jutottak. Ettől fogva nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem arra, hogy gyűjteményét gyarapítsa. Midőn 1782 szeptemberében haza indul Jénából, megállapodik Drezdában, s meglátogatja a pukantzi születésű cseh lelkészt Pétermant, kinek híveitől ismét nem csekély mennyiségű régi könyvet vásárol meg s kap ajándékba. További útja Prágán keresztül viszi, hol a türelmi pátens kiadása után éppen akkor volt alakulóban az evang. hitközség 16 napi ott tartózkodása alatt tanácsaival s buzdításával maga is részt vesz e munkában s egyszersmind megismerkedik a nevesebb cseh írókkal: Ungár, Stach, Thám, Tomsa, Krameriuszal stb. A lelkes ifjút mindnyájan megkedvelték s ott szerették volna visszatartani az egyház lelkészéül. De ő csak haza vágyott. A mi csekély pénze meg megmaradt, — sőt a ruháját is pénzzé tette s barátjától, Waltersdorfertől is felvett kölcsönt — azon az antiquáriusoktól könyveket vásárolt s így megterhelve Bécsen, Pozsonyon s Nagyszombaton keresztül érkezett meg november 1-én Zay-Ugróczra.

Most egy ideig Csernyánszki oldalánál működik, majd 1783 október 29-én felszenteltetvén, miután a prágai meghívást újból elutasította, Pribóczon telepedik meg. Azonban itt s Bagonyán is csak rövid ideig marad. Utóbbi helyen meg is nősül, nőül vevén egykori pártfogójának, Ruprecht modori lelkésznek leányát, kivel boldog s áldásteljes családi életet él haláláig. 1785 december 18-án átmegy Czinkotára. Ez épen neki való hely. Egyrészt Bécsen keresztül összeköttetésbe léphet cseh-morva tudós barátaival, másrészt közel lévén a fővároshoz, gyakran felkeresi az antiquáriusokat, figyelemmel kíséri a hazai irodalmi életet s ismeretiséget köt a hazai tudósokkal: Cornidessel, Kovachichcsal, Horányival stb. E szellemi légkörben maga is kezd foglalkozni irodalmi, nyelvészeti s egyéb tanulmányokkal. 1789-ben nagyobb tanulmányútra indul ki a szomszéd vármegyékbe. Értékes zsákmánnyal megterhelve tért vissza. Durich is hálásan emlékezik meg ez útról, mert Ribay szivességéből alkalma nyílt több régi kézirattal és ritka nyomtatvánnyal megismerkednie.¹ 1793-ban újból felkeresi

¹ Durich, Bibliotheca slavica. I. Vindobonae, 1795. XXIX. l.

Prágát és Bécsét, tanulmányozza a könyvtárakat, néhány csonka könyvét talán ekkor látja el kézzel írt címlapokkal. Együttal meglátogatja régi ismerőseit. 1796 augusztusában elhagyja Czin-
kotát, a hol híveivel, úgy látszik, nem tudott megférni, tán azért, mert túlságosan lefoglalta a könyvtára s gyakran hosszabb ideig tartó utazásait is görbe szemmel nézték. Egy alkalommal tűzveszély fenyegette gyűjteményét, de szerencsére kár nem esett benne.

Állás nélkül maradva Pesten telepedik meg, hol Kovachich tanácsára antiquariusi üzlettel foglalkozik,¹ miután kísérlete, hogy az egyetemi nyomdában korrektori állást kapjon, hajótörést szenvedett. Nyomdát is akart venni, de ez a terve sem sikerült.²

Ekkor történt, hogy Torzsa lelkésze, kifogásolható magán élete miatt nem mervén bevárni a visitatiót, megszökött egyházából. Hamaliár Ribaynak ajánlja fel helyét, ki azt 1798 december 6-ikán el is foglalja. Ebben az új német gyarmatban tölti el élete utolsó éveit. Meghalt 1812 december 31-én.³

Életének meg van a maga tragikuma: fiatal éveiben mohón gyűjt, olvas, tanul s élete végén a nélkül, hogy valami nagyobbat alkotott volna, legfőbb kincsétől a könyvtárától is megválni kénytelen. De csak egészben akarta eladni s miután úgy bent mint külföldön többféle sikertelen kísérletet tett annak értékesítésére, 1807-ben Jankovich tulajdonába engedte át 1800 forintért. Jankovichnak gyűjteményével együtt azután, bár nem a maga egészében, a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi országos könyvtárába került. Így legalább becses gyűjteménye gyarapítja annak az intézetnek az anyagát, a melyről 1808-ban azt írja, hogy boldognak érezné magát, ha annak kebelében mint tisztviselő alkalmazást nyerhetne.⁴

Ribay Czinkotán eltöltött idejét (1786—96) alaposan felhasználta irodalmi működésre s könyvtára gyarapítására. A cseh-országi írókkal sűrű levelezést folytatott, a mely nagyrészen ismét csak könyvtára érdekét szolgálta; de másfelől nagyon értékes az ottani viszonyokra nézve is. Az összes levelek az őszinte

¹ Kovachich levele gr. Széchényihez 1797 márcz. 3. Széchényi lt.

² Menčik, Ribay 31. l.

³ G. A. Famler, Torzsa. Neusatz, 1884. 116. l.

⁴ Menčik, i. m. 34. l.

barátság hangján szólnak s kiérzik belőlök, hogy íróik boldogoknak érzik magukat, ha egymásnak szivességet tehetnek. A levelezést Ribay indítja meg Dobrowskyhoz írt levelével, leveleit ugyan nem ismerjük, de az azokra jött válaszokból¹ is eléggé tiszta képet alkothatunk magunknak. Dobrowsky szomorú hangon szól a hazájabeli viszonyokról: a német könyvek írása és olvasása elnyomja a hazai irodalmat. Ha továbbra is úgy lankad az érdeklődés, ha csak 1—2 ember kedvéért kell dolgozania, akkor az ő fáradozásai is zátonyra jutnak. Azért jól esik egyesek bátorítása, pl. gr. Wallis-é, Ribayé, mi új reménynyel tölti el (1785 jan. 9.). Máskor ismét az iskolák ellen fordul: az elemi iskolákban német tanítók oktatnak, a latin iskolákban hasonlóképp semmi sem történik a cseh nyelv tanítása érdekében; az ilyen tanulókból fejlődjenek azután az írók! (1791 febr. 16.) Tudósítja őt irodalmi terveiről is, ilyenek: a szláv etymologikon, cseh nyelv rendszere, morva idiotikon stb. s Ribayt is hasonló irodalmi működésre serkenti a vocabularium comparativum szerkesztéséhez, mely a latin, szláv, német, magyar nyelveket öleli fel, meg akarja nyerni munkatársának. Midőn pedig oroszországi tanulmányútja alkalmával figyelmessé lesz a finn-magyar rokonságra, felszólítja, hogy foglalkozzék ennek tanulmányozásával, ő majd ellátja segédkönyvekkel. A finnek tudása ugyan nem elégséges, mert a perzsában is talált rokonszavakat, milyenek például: jezdan, sad, hazar, stb. A »magyar« névről azt tartja, hogy az valamely törzsnek a neve volt. (1793. febr. 8. és 1794. aug. 10.) De Ribaynak ehhez nem volt meg a kellő szakképzettsége, ilyenmű tanulmányokba soha se is fogott bele. Annyit azonban elért Dobrowsky, hogy néhány más kérdésre vonatkozólag megkezdi a kutatást, csakhogy ezen a téren is inkább csak gyűjtő maradt, mint feldolgozó.² Összegyűjti Dobrowsky számára a cseh nyelvben ismeretlen tót szavakat, midőn a két dialectus eltéréseit kutatja, hasonlóképp segítségére van midőn a bibliai szövegvariansokat tanulmányozza. Ribay, úgy látszik, ambícióval végezte a ferasztó szöveghasonlításokat s mellékesen kijegyezte a régi szólásmódokat

¹ *Commercium litterarum* G. Ribay. 568. Qu. Germ. a M. N. Múz. kéziratárában.

² Kéziratos műveit közli a »Tydennik« II. évf. Pozsony, 1813. 109—110. l. Egy része a M. N. Múzeum kéziratárában. 1. és 2. Quart. Slav.

és használatból kiment régi szavakat is, hogy később tudományosan feldolgozza.

Dobrowsky viszont a gyűjtésben igyekszik segítségére lenni, tudatja vele, hogy az 1780 óta megjelenő könyveket irodalomtörténetében fogja közölni, ugyanitt fog megjelenni a Klementina könyvtár anyaga, az első közlemény a bibliákat fogja tartalmazni s miután tudja, hogy a biblia kiadások iránt érdeklődik, azt eleve is figyelmébe ajánlja. A Magyarországon megjelenő szláv könyvek ismertetésére Ribayt szerette volna megnyerni.

Küld neki antiquár katalógusokat, vásárol számára a prágai árveréseken, milyenek Görlénél havonként tartattak meg; azonban sajnálja, hogy a régi könyveket nem tudja oly könnyen megszerezni számára, mert azok ott is ritkák s a gyűjtők ott is elkapkodják. Gratulál neki az 1789-iki gyűjtőútjában szerzett ritka példányaihoz, melyek, mint pl. a 12° kraliczi psalterium, Luther 1520-iki predikációi rendkívül becsesek. Különösen irigylitől az osztrogi (1581) bibliát, melyért fél könyvtárát adná oda cserébe (1799 febr. 4.) Ajánlja, hogy tanuljon ó-szlávról s gyűjtsön ó-testamentomi délszláv kéziratokat.

Dobrowsky révén megismerkedik néhány más íróval is. Ő ajánlja be Pelzelnél, dicsérve buzgalmát s ismereteit a szláv irodalomban. Pelzel a cseh irodalmat akarja ismertetni a külföld előtt a jénai Intelligenz-Blattban, a mit oly módon vél elérni, hogy közölné a megjelent művek bibliografiai leírását s azok rövid tartalmát. Ismerve a Ribay patriotizmusát, őt kéri fel a magyarországi szláv termékek leírására. Tán követni fogják a példát az oroszok s a lengyelek is (1789 ápr. 23.).

Ungár könyvtárnok szíveségét a prágai könyvtár duplumainak elárverezésekor veszi igénybe. Az 1789 nov. 18-iki árverésen mintegy 30 frt. értékű könyvet válogat ki számára. Megküldi neki a »Catal. libr. boh. prohibitorium«-ot s könyvészetének két füzetét, több, úgymond, nem jelent meg, mert most csak komédiákat, regényeket olvasnak.

Bartsch cseh bibliografiát akar kiadni, Ribay tanácsára 1650-ig terjedőleg; hozzáfordul mint jóakaró barátjához, hogy gazdag ismereteivel s adalékaival támogassa. Kíváncsi volna, hogy a magyarországi adatokat gyűjtse össze számára s azon műveknek, melyeket csak idézetből ismer, de Ribay gyűjteményében meg-

vannak, pontos bibliografiai leírását vele közölné (1794 jan. 9. és július 19.).

Cerroni is felkéri, hogy írja le számára a tulajdonában lévő morva nyomtatványokat adalékul a morva nyomdászat történetéhez. Adatokat kér Illicinus s Taurinus felől is, mert — valószínűleg Klein művének hatása alatt — megakarja írni a morva írók élettörténetét. Ribay készséggel teljesítette kérését, a miért hálás szavakkal mond neki köszönetet: egyedül öné az érdem, úgymond, hogy nyomdászat-történetem oly teljes, az ön szives közreműködése nélkül, megvallom őszintén, különösen a cseh nyomtatványokban sokkal szegényebb lett volna, tehát ezer köszönet (1795 április 15.). Cerroni könyvtárában meg volt Turóczy krónikájának brünni kiadása.

Dlabatz cseh művészeti lexikont szándékozik kiadni, és ő is adatokat kér azok életrajzához, kik Magyarországon éltek.

De nem folytatom tovább, úgy hiszem, hogy az eddig közlöttek-ből is kitétnik, mennyire becsülték Ribayt s remek gyűjteményét. Sokszor kifejezik óhajukat, vajha köztük lehetne. Így is nagy szolgálatokat tesz nekik: tájékoztatja őket a tót, vend nyelv-járásokról, vásárol számukra tót, vend, horvát s orosz könyveket, értesítéseket küld nekik Cornides, Kovachich, Katona stb. felől, kiket nagyra becsülték. De szívesességét hasonló szívesességgel viszonozzák s bizonyos, hogy az ő segítségök nélkül gyűjteménye soha se lett volna oly gazdaggá.

Dlabatznak két levele különösen fontos ránk nézve, mert értékes adatokat tartalmaz gr. Széchényinek prágai tartózkodásáról. Elragadtatás hangján szól a »muzsák barátjáról«, »a tudós patriótáról«. Itt, úgymond, könyveket s érmekeket gyűjt, a mi érem-tárunkból (sztrahovai) pompás darabokat kapott a praelatus urtól. Megvette az elhunyt Roscher kanonok könyvtárát 1064 frtéért Bartsch is eladott neki 100 frt ára könyvet. (Haec notitia tibi tantum! — írja Ribaynak.) Dlabatz is kedveskedik neki egy, Magyarországot nagyon érdeklő kódex-szel.

Beszéd közben többször előhozta Széchényi előtt Ribay nevét is, magasztalva értékes gyűjteményét s irodalmi ismereteit. Széchényi ugyan hirtől már azelőtt is ismerte s azok után, a miket most hallott felőle, csak dicsérni s becsülni tudja. Dlabatz minderről értesíti barátját s tájékoztatja a gróf tervei felől, hogy

különösen első kiadásokat, klasszikusokat, magyar történelmi, jogi s fontosabb theol. műveket, továbbá magyar vonatkozású kéziratokat gyűjt. Atadja neki Széchenyi üdvözlét s kérelmét, hogy küldje meg a maga s az elhunyt Fejérváry könyvtárának katalógusát és pedig Czenkre, mert április elején már visszautazik (1795 márcz. 11.).

Ribay a nagynevű gyűjtőnek kegyét megnyerni óhajtván, megküldi magyar gyűjteményének jegyzékét, hozzácsatolva az eladásra szánt könyveket is. Viszont ő is esedezik némi szíveségért: ha ugyanis szlavón nyomtatványok, cyrill vagy glagol jegyű könyvek kerülnének szeme elé, gondoljon ő rá is. Ribay különösen akkor szorult rá a gróf pártfogására, midőn Pesten állás nélkül eldegélt. Széchenyinek mintegy megbízottja gyanánt szerepel; ha régi nyomtatványok kerülnek a piacra, rögtön értesíti. Csak egyszer támadt félreértés köztök. Széchenyi 1797 december 6-iki levelében szemrehányásokkal illeti, hogy csupa elegiákat vásárol részére s üzleti érdek vezeti a gyűjtésben. Ez fájdalmasan esett neki. Ha így állana a dolog, írja válaszában, akkor arra törekednék, hogy a könyveket minél hamarább tehesse pénzzé, míg most soká kell várakoznia; egyúttal kéri a néhány forintnyi hátrálékot is. Széchenyi a választ sértőnek találván, a december 23-iki levelében megszakítja a Ribayval való érintkezést, mivel már azért sincs meglegedve, mert többszöri figyelmeztetése ellenére csonka könyveket is szállított neki. A szakítás lesújtotta Ribayt, de nem vesztí el minden reményét, hogy a nemes gróf kegyét visszanyerheti; nagylelkű bocsánataért esedezik s igéri, hogy a jövőben minden képességét felhasználja, hogy arra méltóvá legyen.

Az összeköttetés megújítására csakhamar kedvező alkalom kínálkozik, midőn a magyar irodalom egyik buzgó kedvelője Ribay útján felajánlja a grófnak Poncianus históriájának (Bécs 1573.) igen szép példányát, másfelől pedig Szamosközi Pentadeseit (25 frt), s Kemény Önéletírását (15 ft.) kínálják megvételre. Neki is volna újból eladni valója (1798 január 25.¹) A febr. 3-iki levelében tudatja, hogy az ajándékozó Schedius Lajos, az aesthetika tudós tanára. Hálás köszönettel fogadja, hogy a gróf újból fölvette gyűjtői közé, igyekezni fog mindent részrehajlatlanul s a lehető legponto-

¹ Széchenyi-család lt.

sabban teljesíteni, ezen működésében nagy megkönnyítést remél a nyomtatott katalogustól, a melyet epedve vár. Ajánlja figyelmébe a Kurirt, mely beszámol az új könyvekről.

Ribaynak még egy levelét ismerjük, de azt már Torzsáról keltezte 1806 márczius 8-ikáról. Könyvtárának eladásáról van szó benne. A Dankó által küldött katalogus csak kivonat, a melyből minden kimaradt, a mi Magyarországra nem vonatkozik. Könyvtára ilyen feldarabolását nem szívesen teszi meg, különösen a mikor nem hiányzott rá az alkalom, hogy egészében eladhassa. Az soha eszébe sem jutott, hogy legbecsesebb könyveit kiválogatva Jankovichnak eladja, még azokat a kéziratokat s ritka könyveket sem mutatta meg neki, a melyeket a grófnak eladott; a nagy katalogust ugyan átnézte s alkudozni is kezdett, de nem vette komolyan a dolgot, a míg Széchényi nem nyilatkozik. Van neki még ezenfelül két láda könyve, melyeket árverésre akar bocsátani, ezek átválogatását is felajánlja Széchényinek.

A tárgyalásnak, mint tudjuk, nem lett eredménye, a gyűjtemény már a következő évben Jankovich tulajdonába jutott.¹

Ribay a gyűjtést nagy előkészülettel és körültekintéssel vezette. Jegyzéket állított össze magának azon cseh-tót könyvekről, a melyeket nem szerezhetett meg, de tudomása volt létezésükről; mindenfelől beszerez könyvtári, antiquáriusi s auctio-katalogusokat. Volt egy másik betűrendes jegyzéke a szerzőkről, a mely műveik czimeit tartalmazta s azonfelül czédula-katagusa is, melyről Madách emlékezik meg Széchényihez írott levelében. Az új könyveknek csak a rövid címét közli, a régieknek pontos leírását adja, megjelölve a könyvek tulajdonosait is. Sőt ilyen megjegyzést is találunk: errata typographica sat multa irrepsere.

Megszerzett könyveibe rendesen bejegyezte a nevét, sokszor az évet, a mikor, s az árat, a mennyiért vette. Ezekből tudjuk meg, hogy a legtöbb könyvet az 1789-iki tanulmányútján s az 1790-iki prágai könyvtári auction szerezte meg. Pl. az 1529., 1540., 1581., 1613. s a kraliczi biblia 2-ik részét 1789-ben vette. Calvin Institutióit (Skladu welikeho... stb.) 1782-ben Drezdában.

¹ A Ribay könyvtár további sorsára felvilágosítást nyújt Hanuš, Quellenkunde. Prag, 1868., 98. l. . . . nach dessen (Ribay) Tode durch mehrere Zwischenhändler ein Teil derselben um schweres Geld wieder in die Prager Univ. Bibliothek zurückkehrte, um manche Lücke zu ergänzen.

Kázáni kręstńska 1578., a gyöngyösi zárda, a králiczi biblia 3-ik része, az ujhelyi monostor példánya volt stb.

Többnnyire vallásos könyveket gyűjt, a melyek leginkább ki vannak téve a rongálódásnak. Az ilyen rossz állapotban lévő könyveit gondosan kijavíttatta s a hiányzó lapokat kézírással pótolta.

Ennek a fáradhatatlan munkásságnak meg volt az eredménye: számos elsőrendű ritkasághoz jutott. Az egykorú cseh-morva szakírók az elragadtatás hangján szólnak remek gyűjteményéről. Jankovich is nagyra becsülte a gyűjteményt s úgy nyilatkozott róla, hogy a mi a Széchenyi könyvtára a magyar, az a Ribayé a cseh-tót irodalomra nézve s különösen magasztalta a csaknem egészen teljes biblia-sorozatot.

Különösen becsesek a kutnohorai 1488. s a prágai 1488. biblia, az 1495. passionale, a XVI. századi első, a litomyslei első, de mindennekfelett a morvaországi: evančici, proszmitzi, králiczi nyomtatványok. A hazai XVII. századi cseh nyomtatványok legnagyobb része pedig Szabónál unikumnak van jelezve. Állítólag meg volt még könyvtárában Luther katechismusának bártfai 1581 és lőcsei 1612-iki, Löbrin Duchovny pohádky zsolnai 1670-iki kiadása. Ezekről most semmit sem tudunk.

Könyvtárának jegyzékén ezeket olvassuk: *Bibliotheca slavobohemica, sive catalogus scriptorum, tam typis publice editorum, quam manu exaratorum, res totius gentis slavicae, praesertim vero Bohemicae exponentium, qui conquisiti atque congesti sunt magno labore et expensis Georgii Ribay, genuini slavi Trenchiniensis, distinctis formis atque dialectis conscripti serie alphabetica A. D. 1800.*; a második oldalon: *Bibliothecam hanc juxta cum MSS. redemi pretio mille et quingentorum florenorum anno 1812. ante abitum possessoris ex Czinkota ad oppidum Torsa¹ in Comitatu Bachiensis situm. Nicol. Jankovich. Az utolsó 138-ik oldalon: Quod in conformitate praesentis catalogi bibliotheca venalis A. R. Georgii Ribay per me vendita sit Dno Nicolao Jankovich, adeoque iuxta huius ordinem resignation peragi debeat, qui etiam iuxta litteras Dni Ribay tum MSS., tum etiam libri post annum 1810 per eundem acquisiti his accedere debeant, praesentibus recognosco. Pestini die 29 Martiis 1807 Gabriel Ruttkay Dankó.²*

¹ Téved.

² A M. N. Múzeum kéziratárában 7. Fol. Slav.